

Gamle hus, energisparing og miljø

Innholdsfortegnelse

Gamle hus, energisparing og miljø

Publisert 27.03.2018 av Riksantikvaren

Gamle hus har mange kvaliteter som det er viktig å ta vare på, også i et miljøperspektiv.

Mange energisparingstiltak kan gjøres med gammel trehusbebyggelse uten å gjøre noe med bygningenes utseende og karakter. Foto: Marte Boro, Riksantikvaren

Foto: Lene Buskoven

Utbedring av gamle vinduer i stedet for å skifte dem ut med nye, er et godt energisparingstiltak for verneverdige bygninger. Foto: Marte Boro, Riksantikvaren

Mye å lære av gamle bygningstradisjoner

Vi kan lære mye av bygningstradisjonen vår når det gjelder materialbruk, tekniske løsninger og plassering av hus i landskapet. Denne lærdommen bør vi ta med oss videre både ved nybygging og vedlikehold av eldre bygg.

Gamle hus er bygget med materialer som ofte er lokalt produsert, korttransporterte, lite bearbeidet og med minimal bruk av miljøgifter. Når husene en gang skal rives, kan materialene derfor i stor grad gå tilbake til naturen uten å skade den.

Bruk av eksisterende bygningsmasse er miljøvennlig

Klimagassutslipp fører til klimaendringer. Bruker vi miljøvennlig fornybar energi, belaster vi klimaet mindre, og fornuftig bruk og oppgradering av eksisterende bygninger er et godt bidrag til å redusere klimautslippene.

Flere undersøkelser viser at ved å bruke eksisterende bygninger, i stedet for å bygge nye, reduseres belastningene fra materialproduksjon i så stor grad at det helt eller delvis kompenseres for økt energibehov til oppvarming mens huset er i bruk.

En sammenligning mellom et gammelt laftebygg og et nytt lavenergibygg viser at det tar mer enn 60 år før det nye huset er mer miljøvennlig enn det gamle¹.

Energisparing i gamle hus

Nesten alle gamle hus kan forbedres slik at energiforbruket blir mindre, selv om det sjelden vil komme helt ned på nybyggnivå. Beregninger viser at det ofte vil være mulig å spare om lag 50 prosent av energien man bruker til oppvarming gjennom ulike etterisoleringstiltak, men dette avhenger av bygningstype og hvor mye som er gjort tidligere.

Riksantikvaren har laget en egen veileder som gir en rekke praktiske råd om tetting, etterisolering og om utbedring av vinduer. Denne ser også nærmere på ulike tiltak som kan gjøres for å spare energi, effekten av tiltakene og risikoen for bygningsfysiske skader og tap av kulturhistoriske verdier.

› Last ned veilederen "Råd om energisparing i gamle hus" (PDF)

Etterisolering av gamle hus

Det er bare om lag halvparten av energiforbruket i en bygning som går til oppvarming av huset. Elektriske apparater, oppvarming av tappevann, belysning med mer står for den andre halvparten.

Når man gjennomfører energisparetiltak, er det mange forhold å ta hensyn til. Det er for eksempel viktig å unngå skader på bygningen ved etterisolering, samt å ikke gjøre tiltak som kan føre til dårligere inneklima eller gi fuktskader over tid. Når vi tetter huset bedre, reduserer vi luftskiftet og dette kan føre til at inneklimaet blir verre.

Etterisolering medfører i praksis riving og utskifting av materialer. I et ressurs- og miljøperspektiv er det mest riktig å bruke materialer og bygningsdeler lenge. Det er også viktig for å bevare de kulturhistoriske verdiene.

Ved energiutbedring bør man derfor vurdere å legge til bygningsdeler eller materialer i stedet for å skifte dem ut. Eksempler på slike løsninger er å montere innervinduer, evt. glass med bedre isoleringsevne i eksisterende innervinduer, og å isolere bjelkelag ved å blåse inn ny isolasjon.